

**MØRE OG ROMSDAL
STATSADVOKATEMBETER**

MISHANDLING I NÆRE RELASJONER

KVALITETSUNDERSØKELSE 2023

Møre og Romsdal statsadvokatembeter

Postadresse:
Postboks 2517
6404 Molde

Kontoradresse:
Julsundvegen 4
6412 Molde

Telefon:
69 02 17 00

Telefax:
69 02 17 07

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Sammendrag.....	3
1.2	Statsadvokatenes tilsyn og fagansvar.....	5
2	Metode	7
3	Rutiner og organisering i politidistriktet	8
3.1	Organisering.....	8
3.2	Rutiner	9
3.3	Saksmengde	9
3.4	Saksbehandlingstid	10
3.5	Oppklaring	11
4	Kvalitetsmarkører og funn	12
4.1	Innledning.....	12
4.2	Initialfasen og sporsikring	12
4.3	Etterforskningsplaner og notoritet.....	14
4.4	Generelt om avhør	15
4.5	Tilrettelagte avhør – forberedelse, gjennomføring og oppfølging	16
4.6	Rettsmedisinsk undersøkelse.....	17
4.7	Gjennomgangsrapporter/oppsummeringsrapporter.....	18
4.8	Påtalearbeid	19
4.9	Besøksforbud/kontaktforbud/voldsalarm	21
4.10	Liggetid	21
4.11	Urealisert oppklaringspotensiale	21
5	Anbefalinger og tiltak	22
6	Sammenligning med andre politidistrikt	23

1 Innledning

1.1 Sammendrag

Bakgrunnen for undersøkelsen er å styrke fagledelsen og bidra til god kvalitet i saker som gjelder mishandling i nære relasjoner, spesielt i lys av at påtalekompetansen for saker som gjelder straffeloven § 282 undergis generell delegasjon til politiet fra 01.07.2023, jf RA rundskriv nr. 2/2022¹(påtalekompetanse). I oversendelsesbrevet til rundskrivet heter det:

"Statsadvokatene bes i det kommende året iverksette nødvendige fagledelsestiltak i politidistriktene, herunder ved avdelinger, avsnitt e.l., der det er behov for kompetanseheving ved etterforskning, påtalebehandling og irettføring av saker som gjelder mishandling i nære relasjoner."

Det vises også til riksadvokatens brev av 29.09.2022² om føringer for statsadvokatens fagledelse for 2023, samt de tidligere fagledelsesrundskriv nevnte brev bygger på.

Kapittel 2 gjør rede for den metode som er benyttet.

I kapittel 3 omtaler vi de lokale forholdene knyttet til organisering og rutiner for behandling av saker om mishandling i nære relasjoner. Her omhandles også oversikter over utviklingen av antall saker, saksbehandlingstid og oppklaringsprosent.

I kapittel 4 går vi gjennom hovedfunn etter saksgjennomgang og møter med ansatte i politiet.

Vår inspeksjon har avdekket følgende hovedpunkter:

- Sakene kodes korrekt
- Korrekte henleggelse
- Lite liggetid
- God kvalitet på påtale og politifaglig etterforskningsledelse
- Øke bruken og kvaliteten av etterforskningsplaner
- God kvalitet på avhør
- Avhør ikke tatt på lyd- og bilde
- Bedre sikring av bevis i initialfasen
- Utfordrende ressursituasjon som påvirker etterforskningen

¹ <https://www.riksadvokaten.no/document/rundskriv-om-patalekompetanse/>

² [Riksadvokatens-foringer-for-statsadvokatenes-fagledelse-i-2023.pdf](#)

- Se etter mulig oppklaringspotensialet i sakene

Koding: Vår saksgjennomgang viser at politidistriktet synes å kode sakene riktig, i den forstand at det gjøres en korrekt vurdering av om saken er en potensiell mishandlingssak etter straffeloven §§ 282/283 eller om saken skal etterforskes som enkeltstående krenkelser. Ressursuttaket i saker som fremstår uten oppklaringspotensial synes også adekvat.

Henleggelse: Saksgjennomgangen viser videre at de sakene vi har undersøkt som er henlagt, er henlagt med rette. Det fremstår ikke som at sakene er overetterforsket med tilhørende unødvendig ressursbruk.

Liggetid: Det er lite liggetid i de undersøkte sakene og en nedgang i saksbehandlingstiden. Politidistriktet oppfylder det lokale mål på maks 150 dager for mishandling i nære-saker.

Etterforskningsledelse og formålsstyrt etterforskning: Saksgjennomgangen sammenholdt med intervjuene gir grunnlag for å konkludere med at distriktet har en god påtale- og politifaglig etterforskningsledelse, spesielt i oppstartsfasen, med en klar positiv innvirkning på saksstyringen.

Bruk og omfang av etterforskningsplaner er gjort ut i fra sakens kompleksitet og størrelse, men det er nok potensiale i utvidelse av bruken av etterforskningsplaner. De fleste fremstår som gjøremålslistor og er lite dynamiske.

Avhør: Kvaliteten på avhørene er jevnt over god. De fleste avhør er kun tatt på lyd og det må tilstrebes å følge hovedregelen om lyd og bildeavhør av fornærmede og mistenkte "så vidt mulig".

Oppklaringspotensiale: Ved vår saksgjennomgang har vi ikke funnet klare eksempler på at saker ville blitt oppklart ved ytterligere etterforskning eller ved bedre kvalitet på de etterforskningsstegene som er gjennomført, men det er likevel et spørsmål om man klarer å utnytte det oppklaringspotensialet som tross alt kan foreligge.

Sikring av lydlogg, innhenting av foto; særlig av fornærmede, bedre sikring og dokumentasjon fra åsted kan være med på å øke oppklaringspotensiale.

Politidistriktet har begrensede ressurser, og en har forståelse av at politidistriktet må foreta prioriteringer, selv blant de sakene som er særlig prioriterte. Evnen til å nedprioritere og avslutte saker uten klart oppklaringspotensiale er derfor viktig.

I kapittel 5 gis det anbefalinger basert på saksgjennomgangen, de innsendte dokument og de møter som har vært holdt i forbindelse med inspeksjonen.

I kapittel 6 foretas en sammenligning av funnene mellom Sør-Vest, Vest og Møre og Romsdal politidistrikt som har vært med i undersøkelsen.

1.2 Statsadvokatenes tilsyn og fagansvar

Møre og Romsdal statsadvokatembeter har et fagansvar overfor Møre og Romsdal politidistrikt. Embetet og er også tilsynsmyndighet. Inspeksjonene, eller tilsyn, er sentrale for embetets fagledelse og danner grunnlaget for identifisering av aktuelle fagledelsestiltak.

For å sikre en lærende organisasjon, som påtalemyndigheten må være, og for å sørge for at statsadvokatens fagledelse treffer godt og riktig, er det sentralt at statsadvokatene sørger for en fagledelse som ikke kun begrenser seg til enkeltsaker og enkelte ansatte i politiet.

Embetet gjør flere inspeksjoner og tilsyn av politidistriktet, samt gjennomfører flere fagledelsestiltak.

Vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet med store konsekvenser for ofrene. Etterforskning av disse sakene er høyt prioritert fordi denne volden utgjør et omfattende samfunns- og folkehelseproblem. Sakene er imidlertid ressursmessig og faglig krevende å etterforske. Hvorvidt et forhold rammes av bestemmelsen i §§ 282/283 er noe av de vanskeligste vurderingene påtalemyndigheten foretar seg. Bevisbildet strekker seg regelmessig over lange tidsperioder, dekker en rekke straffbare forhold og krenkelser. Det må belyses hvorvidt krenkelsen har dannet grunnlag for et såkalt *regime* – et begrep som loven ikke bruker men som er veletablert i rettspraksis. Å få på plass et tilstrekkelig bevisgrunnlag er spesielt krevende samtidig som etterforskningskapasiteten er rapportert, og erfart, begrenset.

Dette er en felles kvalitetsundersøkelse og inspeksjon for Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal statsadvokatembeter. Bakgrunnen for undersøkelsen er å styrke fagledelsen og bidra til god kvalitet i saker som gjelder mishandling i nære relasjoner når påtalekompetansen delegeres 01.07.2023 RA nr. 2/2022³. Det vises også til riksadvokatens brev av 29.09.2022 om føringer for statsadvokatens fagledelse for 2023⁴. De føringer gitt i Riksadvokatens siste utkast fra mars i år til rundskriv om vold i nære relasjoner har også vært retningsgivende under gjennomgangen. Saksgjennomgangen er supplert med møter med aktuelle ansatte i politiet og med gjennomgang av innsendte styringsverktøy. Undersøkelsen vil kunne gi oss et godt sammenligningsgrunnlag mellom Sør-Vest politidistrikt, Vest og Møre og Romsdal.

³ <https://www.riksadvokaten.no/document/rundskriv-om-patalekompetanse/>

⁴ [Riksadvokatens-foringer-for-statsadvokatenes-fagledelse-i-2023.pdf](#)

Vårt fokus er særlig være påtalestyringen av sakene. Tema er blant annet utforming av etterforskningsplaner og bruk av Indicia, samarbeidet mellom påtaleansvarlig og politifaglig etterforskningsleder, saksovergang FSI – GDE/påtaleansvarlig, samt påtaleansvarlig og politifaglig etterforskningsleders involvering i forkant av tilrettelagte avhør (TA).

Undersøkelsen ble gjennomført i uke 10 og 11. Den ble gjennomført ved saksgjennomgang og strukturerte samtaler med relevant personell som jobber med den aktuelle sakstypen eller har annen spesifikk kunnskap om kvalitetsutfordringen på feltet. I tillegg har vi hatt samtale med politidistriktets ledelse.

I Møre og Romsdal statsadvokatembeter ble inspeksjonen gjennomført av statsadvokat Jogeir Nogva og førstestatsadvokat Ingvild Thorn Nordheim.

Inspeksjonen ble gjennomført med stor velvilje og bistand fra politidistriktet. All nødvendig informasjon og bistand ble gitt, og ønskelig personell ble stilt til vår disposisjon. Påtaleledelsen har bidratt positivt til de undersøkelsene som vi har ønsket gjennomført.

2 Metode

Undersøkelsen ble gjennomført i samarbeid mellom Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Rogaland statsadvokatembeter. Kvalitetsmarkørene og utformingen av spørsmålene er identiske, og vi har tilstrebet å ha et noenlunde likt utvalg av saker og lik møtestruktur.

Utvalget er gjort ut i fra de siste 40 påtaleavgjorte sakene regnet fra 10. februar 2023 som er kodet med "familievoldsknappen" i BL (vold og mishandling i nære relasjoner). Dette gjelder både positive og negative påtaleavgjørelser. De tre embetene har plukket ut 27-35 saker av disse fra hvert politidistrikt. Saker med minimalt med etterforskning er ikke tatt med. Vi har gjennomgått 28 saker, hvorav både positive og negative påtaleavgjørelser er gjennomgått. Vi har valgt saker hvor etterforskningen har et visst omfang.

Hver enkelt sak er gjennomgått systematisk med bruk av et felles utarbeidet spørreskjema i Survey Exact med 63 hovedspørsmål. I samsvar med formålet med kvalitetsundersøkelsen, valgte vi å fokusere på påtalestyringen av sakene. Det er utarbeidet en felles veileder til de enkelte spørsmål. Tema for undersøkelsen har særlig vært utforming av etterforskningsplaner, bruk av Indicia, samarbeid mellom påtaleansvarlig og politifaglig etterforskningsleder (PEL), saksoverføring fra Felles straffesaksinntak (FSI)/jourhavende til rett geografisk driftsenhet (GDE)/påtaleansvarlig, påtaleansvarlig og PELs involvering i forkant av tilrettelagte avhør (TA), notoritet generelt og i avhør, rettsmedisinske undersøkelser og påtaleoppfølging etter tilrettelagte avhør.

Innhentet informasjon, saksgjennomgangen og møtene med politiet har gitt et godt grunnlag og god innsikt i politiets behandling av saker om vold og mishandling i nære relasjoner.

Dokumentasjon

I de sakene Indiciaprojekt var opprettet, har statsadvokatene fått tilgang til disse. Det ble også innsendt styringsdokumenter, rutiner, direktiver ol., herunder eventuelle rutiner som omhandler overføring av disse sakene fra FSI.

Møter/intervjuer

Saksgjennomgangen er supplert med møter og intervjuer med påtale og politifaglig etterforskningsledere /hhv PÅL og PEL) fra nær alle geografiske enheter i distriktet og ved felles straffesaksinntak (FSI). I tillegg til saksgjennomgangen og samtaler med relevant personell, ble det også gjennomført samtaler med politidistriktets ledelse, herunder påtales seksjonsledere for de geografiske enhetene med korresponderende ledelse på den politifaglige siden. I tillegg kom også andre ledere som politidistriktet mente burde delta som teamledere innenfor mishandling i nære relasjoner.

3 Rutiner og organisering i politidistriktet

3.1 Organisering

Møre og Romsdal politidistrikt er delt i to geografiske driftsenheter (GDE1 og GDE2) som etterforsker mishandling i nære-saker. Distriktet har spesialisering på påtale, hvor dedikerte jurister trekker saker som gjelder vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep (SO). Disse juristene er også avhørsledere i tilrettelagte avhør (TA) og flesteparten av disse har TA-utdanning fra Politihøyskolen. Per i dag utgjør dette 5 jurister i Ålesund, 3 i Molde og 2 (nr 3 er i permisjon) i Kristiansund.

Det er egne team på hvert politistasjonsdistrikt som fordeler og etterforsker disse sakene, men de ha en litt ulik organisering.

GDE 1 Sunnmøre er organisert med en etterforskningsseksjon ved Ålesund politistasjon, mens øvrig etterforskning er organisert i team knyttet til de enkelte politistasjoner. Videre er GDE 1 organisert med 2 straffesaksansvarlige, fordelt i hhv Nordre Sunnmøre (Ålesund) og Søre Sunnmøre (Volda/Ørsta).

Straffesaksansvarlig får inn alle saker, som fordeler de til riktig team, ut fra gitte kriterier. For Ålesund politistasjon så er team organisert ut fra saksansvar, mens Nordre Sunnmøre politistasjon, samt Søre Sunnmøre trekker saker med utgangspunkt i geografi (gjerningssted).

Teamleder trekker sak, og fordeler arbeidsoppgaver til de enkelte etterforsker. Med utgangspunkt i vedtatt sakstrekkregler for MRpd, så er prioritering for GDE 1 Sunnmøre:

- Saker med tilrettelagt avhør
- Mishandling i nære relasjoner
- U-18 saker
- Kroppsskade
- Saker med varetekt

Prioriterte saker skal ha forrang og nødvendig kapasitet skal identifiseres uavhengig av geografisk og organisatorisk oppheng.

Ved Kristiansund politistasjon etterforskes mishandling i nære-sakene på "grov vold og so"-teamet. Dette teamet er bemannet med 5 etterforskere, herunder teamleder som er pel og fordeler saker samt ytterligere 2 politifaglige etterforskningsledere.

Etterforskningsseksjonen ved Molde politistasjon er organisert i to etterforskningsteam som begge trekker mishandling i nære-saker etter saksjour-kalender. Hver av teamene er bemannet

med 4 etterforskere, herunder teamlederne som er pel og fordeler saker, samt ytterligere 3 politifaglige etterforskningsledere som er fordelt på de to teamene.

3.2 Rutiner

I rundskriv nr. 1/2023 pkt. 3, RA nr. 1/2023⁵ understreker riksadvokaten viktigheten av god fremdrift etter sakens initialfase. En god overføring fra Felles straffesaksinntak (FSI) til geografisk eller funksjonell driftsenhet og ansvarlig påtaleseksjon er helt avgjørende.

Politiet sendte over sitt saksansvarsreglement (trekkregler) i forkant av undersøkelsen. I pkt. 4.1 fremkommer det at det er den geografiske driftsenhet hvor det straffbare forhold antas å være foretatt som har ansvaret for etterforskningen. Denne hovedregelen gjelder også for mishandling i nære-saker. Trekkreglene oppfattes som tydelige i forhold til hvor sakene skal fordeles. Teamledere rapporterer månedlig til leder av GDEene innen dette saksfeltet og det opplyses også om jevnlig saksfordelingsmøter.

Dette gjelder ikke saker som etterforskes og påtaleavgjøres ved Felles straffesaksinntak eller saker hvor saksansvaret etter punkt 4.2 er tillagt FEFE (Felles enhet for etterforskning) eller seksjon for utlending og grensekontroll ved FUFSSR pkt. 4.3. Mishandling i nære-saker med høy kompleksitet/alvorlighet kan i enkeltsaker vurderes flyttet til FEFE, etter anmodning. Beslutning tas av påtaleleder.

I saker hvor det er tilrettelagte avhør tilstrebes det at den juristen som er avhørsleder også følger saken helt i mål, både av hensyn til fremdrift og kvalitet. De spesialiserte juristene trekker alle saker hvor det er haket av for "familievoldsknappen" – også kroppskrenkelsessaker.

Sakstrekk for juristene mht vold i nære/SO og TA-vakt fremgår av outlook-kalender og egne sakstrekklistene.

FSI har ikke egne rutiner som omhandler overføring av disse sakene. De overføres fortløpende og i ukedagene settes sakene på FV/SO jurist direkte så snart de fanges opp.

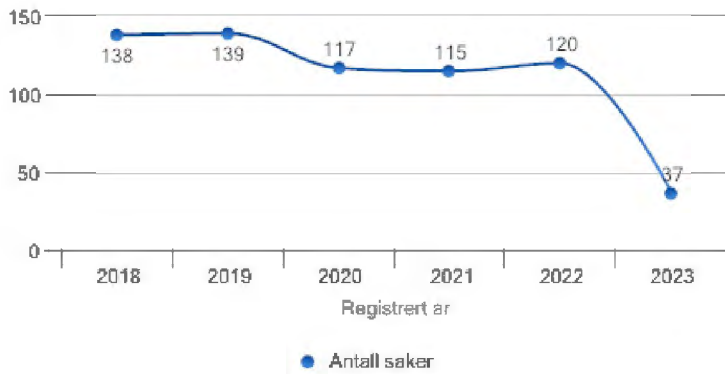
3.3 Saksmengde

Uttrekk fra PSV/monitor på utviklingen i mishandling i nære saker pr. 16.03.2023.

Saker som gjelder kroppskrenkelse men hvor "familievoldsknappen" er huket av, er ikke inntatt her. Dette krever uforholdsmessig lang tid da dette må innhentes ved manuell gjennomgang.

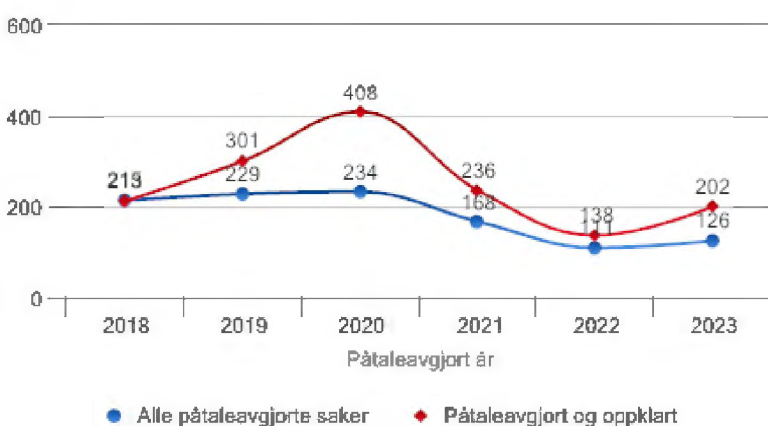
⁵ <https://www.riksadvokaten.no/document/mal-og-prioriteringar-for-2023-fra-riksadvokaten/>

Det er en svak økning de siste to år, til tross for at en under pandemien kunne se for seg en tydelig økning nettopp av vold i nære-saker.

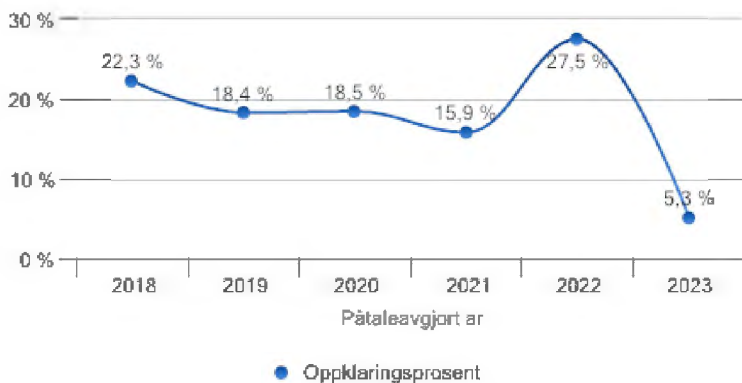
3.4 Saksbehandlingstid

Politiet har jobbet målrettet for å få ned saks behandlingstiden innen dette saksfeltet. Distriktet har i resultatavtalen mellom politidirektør og politimester for 2022 inntatt mishandling i nære relasjoner som en av fem særskilte prioriteringer for MRPD. Lokalt måltall for saker som gjelder mishandling i nære relasjoner er utarbeidet i samråd med statsadvokaten, med et måltall på 150 dager i den lokale resultatavtalen.

3.5 Oppklaring

I 2022 var oppklaringsprosenten på 27,5% for Møre og Romsdal politidistrikt innen dette saksområdet. Det er positivt å se en økning i oppklaringsprosenten.

I oversikt sendt fra riksadvokaten ser vi at Møre og Romsdal hadde en høyere oppklaringsprosent i 2022 enn landsgjennomsnittet på 24%. En del av undersøkelsen har også gått med til å avdekke mulig oppklaringspotensiale og om det er funn ved saksgjennomgangen og informasjon fra møter som kan bidra til å belyse dette. Se nærmere om dette i pkt 4.10.

OPPKLARINGSPROSENT

	2018	2019	2020	2021	2022	Utvikling	Differanse 2021-2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018-2021
Oslo	28 %	25 %	23 %	19 %	20 %		1,0	-3,4
Øst	31 %	35 %	38 %	29 %	25 %		-4,5	-9,3
Innlandet	28 %	26 %	25 %	19 %	14 %		-5,6	-10,9
Sør-Øst	24 %	31 %	37 %	30 %	29 %		-1,0	-1,4
Agder	27 %	17 %	19 %	13 %	21 %		7,8	1,6
Sør-Vest	32 %	36 %	27 %	31 %	20 %		-10,7	-11,5
Vest	25 %	30 %	26 %	22 %	30 %		8,0	4,4
Møre og Romsdal	25 %	19 %	20 %	18 %	27 %		9,0	6,6
Trøndelag	41 %	32 %	29 %	26 %	30 %		4,5	-1,5
Nordland	25 %	27 %	30 %	27 %	18 %		-9,3	-9,7
Troms	47 %	40 %	27 %	16 %	31 %		14,9	-3,0
Finnmark	29 %	29 %	33 %	24 %	22 %		-2,3	-6,8
Hele landet (inkl særorgan)	30 %	29 %	29 %	24 %	24 %		-0,1	-4,3

4 Kvalitetsmarkører og funn

4.1 Innledning

Gjennomgangen av sakene ble delt inn i fire hovedkategorier:

- I Initialfasen og sporsikring
- II Etterforsningsledelse
- III Avhør
- IV Påtalearbeid

Det er i denne undersøkelsen særlig lagt vekt på PÅL sin rolle og samhandlingen med PEL. Noen av spørsmålene lot seg ikke alltid besvares alene ved saksgjennomgangen og her vil opplysninger gitt i møter supplere undersøkelsen.

Riksadvokatens brev av 16.09.2021 om forventninger til rollen som påtalefaglig etterforsningsleder (PÅL-brevet)⁶ danner rammene for kvalitetsmarkørene. Det følger også av en rekke rundskriv fra Riksadvokaten at høy kvalitet, høy oppklaringsprosent, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon er overordnede mål for straffesaksbehandlingen. Det er sist gjentatt i rundskriv nr. 1/2023⁷. Generelle føringer er gitt i "kvalitetsrundskrivet" nr. 3/2018⁸, og i rundskriv nr 3/2020⁹ om statsadvokatenes fagledelse. Kvalitetsundersøkelser tar utgangspunkt i Riksadvokatens rundskriv.

De 28 sakene som har blitt gjennomgått utgjør 16 saker fra GDE1 og 12 saker fra GDE2, videre fordelt mellom Ålesund, Ulstein og Hareid, Sykkylven og Stranda, Indre Sunnmøre, Molde, Kristiansund og Indre Nordmøre.

89% av sakene er avgjort av politiet og 11% avgjort av statsadvokaten. I to av tre saker har statsadvokaten tatt ut tiltale i tråd med politiets innstilling. Ingen av sakene har vært påklaget.

4.2 Initialfasen og sporsikring

Det går et tydelig skille i initialfasen og i den videre etterforsking hvorvidt det foreligger en umiddelbar hendelse eller ikke i saken. I kun 9 av de 28 sakene som var gjennomgått, var det en umiddelbar hendelse. Dette forklarer også at det i 79% av sakene ikke var relevant å innhente lydlogg fra Operasjonssentralen. Det som var mer overraskende var at det ikke var innhentet lydlogger i det hele tatt, selv ikke der det var en innringing om en umiddelbar

⁶ RA-om-rollen-som-patalefaglig-etterforsningsleder.pdf

⁷ <https://www.riksadvokaten.no/document/mal-og-prioriteringar-for-2023-fra-riksadvokaten/>

⁸ <https://www.riksadvokaten.no/document/nytt-kvalitetsrundskriv/>

⁹ <https://www.riksadvokaten.no/document/nytt-rundskriv-om-fagledelse/>

hendelse. Det er ikke sikkert dette ville hatt et oppklaringspotensiale alene, men det er klart at en slik lydlogg fra innringingen kan øke forutsetningen for oppklaring.

Til tross for at det i 78% av sakene synes å være spor av aktiv påtalestyring i initialfasen, så synes det ikke som om man er tilstrekkelig oppmerksom på hva en slik bevissikring kan innebære. Sikring av lydlogg er tidsbegrenset og går dermed tapt dersom dette ikke innhentes i tide.

I tidligere saker har en av og til stilt spørsmål om hvordan politiet ble kjent med saken, for eksempel at fornærmede møtte til avtalt tid for å inngi anmeldelse. Dette var også bakgrunnen for at dette ble et tema i undersøkelsen. I denne saksgjennomgangen er det i alle saker tilstrekkelig notoritet på hvordan politiet ble kjent med saken. I en sak ble dette etterlyst og loggen fra operasjonssentralen ble deretter innhentet. Hadde ikke dette vært etterlyst, så hadde det ikke kommet frem hvem som kontaktet politiet.

Aktiv påtalestyring gjenspeiles også i bruk av tvangsmidler og beslutning av besøksforbud i initialfasen. Også her er notoriteten på plass og det synes å ha vært utøvd et godt skjønn i vurderingen av dette.

Der det foreligger en umiddelbar hendelse, er det klart oftere at det tas foto fra åstedet. Det er grunn til å påpeke, og det ble også tatt opp i møtene, at foto fra et eldre åsted kan ha stor betydning, typisk nå barn forklarer seg om detaljer i hjemmet som kan være forenlig med foto fra hjemmet. I 4 saker ble det svart at det burde vært innhentet foto. Det samme gjør seg gjeldende når det gjelder foto tatt av fornærmede. Her svares det at i 7 saker burde dette vært innhentet, mens dette er gjort i nærmest alle saker der det burde vært innhentet av mistenkte.

Fra anmeldelsen i en sak der politiet rykket ut etter umiddelbar hendelse: *På grunn av uenighetene hadde det utviklet seg til en krangel mellom de to partene. Dette hadde medført at siktede hadde slått konen to ganger i ansiktet med flat hånd. Han hadde truffet henne på venstre kinn, hun hadde vondt i hodet og kjeven som følge av slaget.* Her ble det ikke tatt foto av fornærmede, men fra åstedet. Heller ikke lydlogg fra hennes oppringning er sikret selv om det i anmeldelsen fremkommer *Klokken 01:52 fikk vi melding om en voldshendelse på xx. Innringer var fornærmede xx. Fornærmede forklarte at hun hadde hatt en krangel med mannen sin, og at hun nå var redd og engstelig og ønsket politiet til stede.*

I tre saker der barna hevder de ble slått både med belte og flere ganger i uka, burde det vært innhentet både foto fra hjemmet og av barna, samt vurdert medisinsk undersøkelse.

De samme vurderingene er også tatt i forbindelse med blod/urinprøve for å belyse påvirkning, samt behovet for legeundersøkelse for å belyse eventuelle skader. I noen få saker ble det vurdert som relevant å innhente blod/urinprøve uten at dette ble gjort. Det var også noen få

saker der det ble ansett som relevant med legeundersøkelse der dette ikke er gjennomført, og da med undersøkelse av fornærmede.

Det synes som at sikring av telefoner/datamateriale har blitt gjort i de saker det var aktuelt.

Totalt sett ble det konkludert med at i 25% av sakene, var det ikke tilstrekkelig sikring av bevis på åstedet.

Det er riktig koding av stort sett alle sakene i initialfasen og overgangen fra FSI-jurist til ny påtaleansvarlig er i tråd med rutinene.

4.3 Etterforsningsplaner og notoritet

Hovedkategori II var etterforsningsledelse med i alt 10 hovedspørsmål om:

- etterforsningsplan
- hypoteser
- informasjonsbehov
- logger
- styring av etterforskingen

Politiet plikter å utforme og anvende etterforsningsplan i saker om mishandling i nære relasjoner, men mindre saken er så enkel og oversiktlig at etterforsningsplan er helt unødvendig. Dette fremheves både i Riksadvokatens direktiv om bruk av etterforsningsplan av 30.03.2015¹⁰ og PÅL-brevet¹¹.

I riksadvokatens brev av 2/2016¹² om politiavhør fremkommer det i pkt III at en etterforsningsplan skal være et dynamisk verktøy, tilpasset den enkelte sak. Spesielt i saker av et visst omfang eller med en viss kompleksitet vil en skriftlig etterforsningsplan være et hensiktsmessig virkemiddel for å styre etterforskingen. Brukt på riktig måte vil planen understøtte gode beslutningsprosesser, og derigjennom bidra til høy kvalitet og adekvat fremdrift.

Undersøkelsen avdekker at det i de aller fleste sakene var det behov for en etterforsningsplan. I 43% av sakene var det etterforsningsplan i Indicia, mens de fleste var dokument i BL. Vi tar ikke stilling til hva som vurderes som det beste arbeidsredskapet, men mange er at etterforsningsplanene fremstår som gjøremålslistor. Det var kun i 1 sak det var utarbeidet relevante hypoteser. Informasjonsbehovet var lagt inn i 10 saker og disse var da til gjengjeld treffende med tanke på straffbarhetsvilkårene. De fleste vurderes å bli benyttet til formålsstyrt

¹⁰ [Direktiv-om-bruk-av-etterforsningsplaner-utvidelse.pdf](#)

¹¹ [RA-om-rollen-som-påtalesaglig-etterforsningsleder.pdf](#)

¹² [Rundskriv-2016-2-Politiavhør.pdf](#)

etterforskning. Mange av sakene oppfattes som mindre omfangsrrike og bruken av etterforskningsplaner gjenspeiler nok dette.

Et eksempel fra en sak der det med fordel kunne vært utarbeidet hypoteser:

Opprettet Indicia, som er det mest fullendte jeg har sett, også brukt etter at saken ble henlagt. Gode gjøremål, med prioritert, med påbegynt og avsluttet logg. Imidlertid ikke hypoteser, noe det godt kunne vært, f.eks skadene har oppstått ved slåssing med søster, fall mot bord, bare mor har utført vold, bare stefar har utført vold. Utsatt for vold fra begge? Selv om selvsagte hypoteser kunne f.eks uhellsalternativet ha generert innhenting av bilder fra hjemmet der slikt som påstander om fall mot bord aktivt kunne vært benyttet under avhør. En god forsvarer ville kunne spørre; hva har blitt gjort i saken for å etterforske det min klient her anfører?

Beslutninger fra PÅL fremgår i 15 av sakene i en eller annen form for logg, mens det er lite spor av PÅL i Indicia. Det synes som om PÅL gir sine beslutninger/beskjeder til etterforsker og som da fører dette inn. I de få sakene vi ser påtalelogg i BL, fremstår dette som svært relevant.

Det opplyses at Indicia ikke alltid er like godt egnet i mindre saker, samt andre opplyser at de er usikker på å bruke Indicia og synes det er like greit med etterforskningsplaner i BL.

Politidistriktet har satt som lokalt mål at saksbehandlingstiden skal være maks 150 dager i denne sakskategorien, der 90 dager er til etterforskning og de resterende 60 dager er til påtale. Det er ikke spor av noen tidsfrister i de gjennomgåtte sakene.

4.4 Generelt om avhør

I riksadvokatens brev 2/2016 pkt 6.5¹³ vises det til:

Bildeopptak skal så vidt mulig benyttes ved

- Avhør av fornærmede, mistenkte og siktede i sedelighetssaker, alvorlig voldssaker og familievoldssaker

Det var overraskende at halvparten av avhørene tatt av fornærmede ikke var tatt på lyd- og bilde, mens hele 61% av avhørene av mistenkte ikke var på lyd- og bilde. Riktig nok er alle tatt på lyd og ved straksavhør på stedet, er også dette stort sett eneste muligheten.

Reservasjonen "så vidt mulig" tar særlig sikte på tilfeller hvor det av tekniske grunner er umulig eller svært vanskelig å gjøre opptak, eller hvor den som ønskes avhørt, nekter å gi forklaring med opptak.

I avhørene tatt på tjenestested kun med lyd, fremkommer det ikke hvorfor det ikke er tatt med bilde. I møter med avhørere får vi en todelt begrunnelse, der noen viser til at det ikke alltid er

¹³ [Rundskriv-2016-2-Politiavhør.pdf](#)

teknisk utstyr tilgjengelig, mens andre sier det ut i fra kapasitetsvurdering kun tas på lyd. Det forutsettes at politiet fremover i større grad sørger for at det tas bildeopptak.

I en alvorlig sak ble det kun tatt lydavhør av fornærmede. Hun døde ved reinnleggelse etter voldsutøvelsen og det hadde klart vært en fordel med lyd- og bildeavhør av henne. Også her etterlyses det sikring av lydlogg fra operasjonssentralen.

Det benyttes stort sett ikke tidsangivelser i avhørene av fornærmede, men benyttes i større grad i avhør av mistenkte. Kvaliteten på avhørene er gjennomgående god, og det er nærmest full skår på å få belyst de objektive og subjektive straffbarhetsvilkårene, herunder det med enkeltkrenkelser og beskrivelse av regime. Det er omtrent ikke gjentakende spørsmål, men det er nok et forbedringspotensiale i å etterspørre kontrollerbare opplysninger/bevis hos fornærmede, samt konfrontere fornærmede med opplysninger fra etterforskingen. Mye av årsaken er nok at fornærmede bare har forklart seg en gang innledningsvis.

Hvorvidt påtale er involvert i forkant av avhør er det lite notoritet på i forbindelse med saksgjennomgang. Det anføres i møter at dette skjer mest via samtaler eller e-poster.

4.5 Tilrettelagte avhør – forberedelse, gjennomføring og oppfølging

Avhør av barn under 16 år i saker om mishandling i nære relasjoner er detaljert regulert i straffeprosessloven §§ 239 følgende, og tilhørende forskrift.

For Møre og Romsdal politidistrikt ser vi en nedgang i antall avhør de siste årene. Dette samsvarer også med de andre embetene som har deltatt i undersøkelsen.

Distrikt	2020	2021	2022	2023	
Agder politidistrikt	121	99	81	22	Antall førstegangs tilrettelagte avhør av barn (under 18 år ved gjennomført dato av avhøret) Saker hvor familievold er huket av og saker som er i statistikkgruppene:
Finnmark politidistrikt	62	67	31	19	
Innlandet politidistrikt	115	137	106	43	
Møre og Romsdal politidistrikt	89	97	74	42	
Nordland politidistrikt	174	176	129	30	
Oslo politidistrikt	316	371	347	94	
Sør-Vest politidistrikt	187	151	91	44	
Sør-Øst politidistrikt	197	253	192	87	
Troms politidistrikt	79	88	85	30	
Trøndelag politidistrikt	279	206	135	40	
Vest politidistrikt	197	194	178	31	
Øst politidistrikt	307	274	251	64	
Total	2123	2113	1700	546	
					1507 MISHANDLING I FAMILIEFORH, UTEN LEGEMSKRENK (§219, 1. LEDD)
					1508 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, M LEGEMSKRENK (§219, 2. LEDD)
					1509 MISHANDLING I FAM.FORH, GROV, U LEGEMSKRENK (§219, 2. LEDD)
					1768 Mishandling i nære relasjoner, med kroppskrenkelse
					1769 Mishandling i nære relasjoner, uten kroppskrenkelse
					1770 Grov mishandling i nære relasjoner, med kroppskrenkelse
					1771 Grov mishandling i nære relasjoner, uten kroppskrenkelse

Vi har ikke i denne omgang sett og hørt på avhørene, men vært mer opptatt av PÅL sin rolle før og etter avhørene. Det er lite informasjon i saksgjennomgangen hvilken kontakt det er med avhører og PÅL før avhøret og om det legges en plan for hva barnet skal gjøres kjent med. Det opplyses i møter at det som oftest er en dialog i forkant. Likevel er det nok et forbedringspotensiale i samarbeidet mellom de involverte i forkant at tilrettelagte avhør.

I de saker det tas ut siktelse etter avhøret, gis siktede og forsvarer tilgang til sakens dokumenter og retten til supplerende avhør etter gjeldende regler. I den ene saken det var klausulering, var dette gjort på en forbilledlig måte.

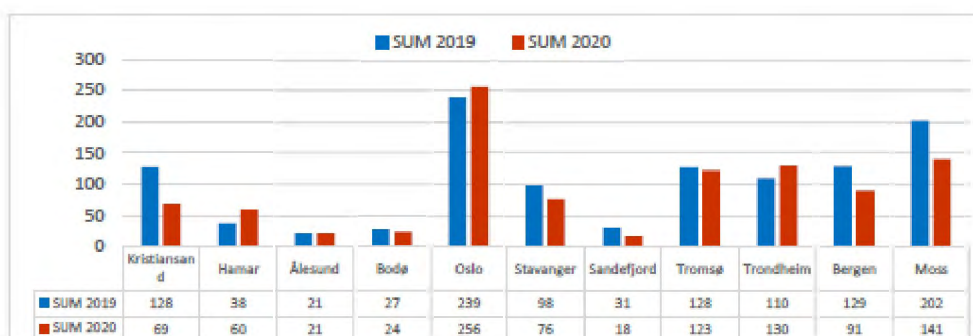
4.6 Rettsmedisinsk undersøkelse

Påtalemyndigheten kan begjære rettsmedisinsk legeundersøkelse til bruk i etterforskningen basert på en konkret vurdering av sakens opplysninger og behov, jf. straffeprosessloven § 148. Slik undersøkelse av fornærmede er ikke et tvangsmiddel, og bygger på samtykke fra fornærmede selv eller verge.

Ifølge Felles retningslinje for statens barnehus¹⁴ skal alle fornærmede som avhøres på barnehuset i saker om vold og seksuelle overgrep tilbys en medisinsk undersøkelse – uavhengig av om påtalemyndigheten begjærer rettsmedisinsk undersøkelse.

Spørsmål 48 avdekker at det i kun 4 saker var gjennomført rettsmedisinsk undersøkelse av barnet. I de fleste sakene ble dette ansett som ikke relevant, mens i 2 saker er en av den oppfatning at det burde vært gjennomført.

Nyeste nasjonale årsrapport for barnehusene¹⁵ gjelder 2020.

¹⁴ Politidirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet, 19. desember 2016.

¹⁵ Statens barnehus, årsrapport 2020

Tabell 5. Medisinske helseundersøkelser fordelt på barnehus

Barnehus	Klinisk rettsmedisinsk undersøkelse	Medisinske undersøkelser	Totalt antall undersøkelser
Kristiansand	69	0	69
Hamar	60	0	60
Ålesund	21	0	21
Bodø	24	3	27
Oslo	256	0	256
Stavanger	76	0	76
Sandefjord	18	1	19
Tromsø	123	2	125
Trondheim	130	23	153
Bergen	91	22	113
Moss	141	0	141
Totalt	1009	51	1060

Tabell 6. Tannhelseundersøkelse fordelt på barnehus

Barnehus	Politidistrikt	Antall undersøkelser
Kristiansand	Agder	53
Hamar	Innlandet	8
Ålesund	Møre & Romsdal	0
Bodø	Nordland	4
Oslo	Oslo	10
Stavanger	Sør-Vest	41
Sandefjord	Sør-Øst	0
Tromsø	Troms & Finnmark	36
Trondheim	Trøndelag	90
Bergen	Vest	61
Moss	Øst	129
Totalt		432

Årsrapporten angir antall undersøkelser i absolutte tall for alle typer straffesaker. Det har i anledning vår kvalitetsundersøkelse ikke vært mulig å få nasjonale tall som bare gjelder mishandling i nære relasjoner. Dette medfører at det ikke er mulig å trekke slutninger om nasjonale forskjeller og ulikheter.

Statsadvokaten vil ha fokus på slike undersøkelser i sin saksbehandling. Det vil imidlertid kun omfatte saker med forslag om tiltale frem til 1. juli 2023, og deretter hovedsakelig grove overtredelser, klage- og ankesaker. Sakstilfanget gir ikke et tilstrekkelig grunnlag for å avklare situasjonen og komme med eventuelle tiltak. Vi finner det derfor nødvendig å be Møre og Romsdal politidistrikt om å vurdere bruken av rettsmedisinske undersøkelser i saker om mishandling i nære relasjoner.

4.7 Gjennomgangsrapporter/oppsummeringsrapporter

I over halvparten av sakene er dette ikke gjort og det besvares at det i disse sakene burde vært gjort. Det påpekes at ved omfattende journalnotater/barnevernsnotater, digitale spor mm er en avhengig av en gjennomgangsrapport som viser til hva i dette materialet som kan være av betydning for saken. I de sakene der dette er gjort var det 100% relevant for saken. Fra gjennomgangen i en sak *Saken utmerker seg med veldig gode Gjennomgangsrapporter, som 999 dokumenter 7 stk, fra DPS, Nordmøre krisesenter, Barnevernet, Helse Nord-Trøndelag, Kristiansund helsestasjon, oppdatert journal DPS, fra Molde psykiatriske senter. Saken er godt jobbet med av PEL – det er innhentet og gravd veldig i historikken til fornærmede - og sikkert noe utfordrende sak idet den kun omhandler beskyldninger om psykisk vold.*

Oppsummeringsrapporter fra for eksempel hovedetterforsker når saken anses ferdig etterforsket, er et viktig dokument for overleveringen til påtaleansvarlig. Dette kan med fordel benyttes oftere.

4.8 Påtalearbeid

For å få belyst påtalearbeidet, har vi sett på:

- statusoppdatering
- overetterforsket
- bistandsadvokat
- mandat
- koding/subsumsjon
- retur til ytterligere etterforskning

I disse sakene vil det ofte ha stor informasjonsverdi om partene har flyttet sammen igjen, om barna er i fosterhjem eller om det er endringer som kan være viktig å være klar over. I de fleste sakene vi har gjennomgått har dette ikke vært relevant.

Et klart hovedinntrykk er at sakene ikke er overetterforsket.

I 23 av sakene har det blitt oppnevnt bistandsadvokat og der bistandsadvokat har henvendt seg til påtale, har henvendelsene ikke blitt besvart innen rimelig tid i 2 av sakene.

Det er få mandat i de sakene vi har gjennomgått og der det er mandat, synes disse adekvate. Den rettsmedisinske kommisjon (DRK) etterlyser mandat i en sak der politiet kjørte fornærmede til lege. I DRK sitt brev vises det til *Det er ikke referert eller vedlagt noe mandat fra politiet, slik at DRK vanskelig kan avgjøre om rekvirentens behov for medisinsk informasjon er oppfylt, likeledes om en del av bakgrunnsinformasjonen, f. eks. vedrørende gjerningspersonen, er overflødig i denne type dokument.*

DRK anser at denne alvorlige saken kunne vært bedre medisinsk opplyst ved at politiet stilte et konkret mandat til utarbeidelse av erklæring og at den sakkyndige besvarte mandatet i en formell fritteksterklæring.

Bemerkningene vurderes til å kunne påvirke konklusjonene. Det overlates til politiet å avgjøre om det er behov for en tilleggserklæring.

Det er realiteten i anklagen i anmeldelsen som skal være avgjørende for kodingen av saken, i utgangspunktet uavhengig utsiktene til oppklaring. Kodingen har blant annet betydning for hvilken faktisk prioritet saken får. Når det iverksettes etterforskning uten at det er mottatt en anmeldelse fra fornærmede eller andre, skal straffebud velges etter en samvittighetsfull vurdering av hva det er mistanke om. Dersom det er opprettet undersøkelsessak, skal den kodes om dersom etterforskning iverksettes.¹⁶

¹⁶ <https://www.riksadvokaten.no/document/nytt-kvalitetsrundskriv>, punkt 4.1.3.

Det må løpende vurderes om det aktuelle forhold rammes av straffeloven § 282, og om ytterligere etterforskning er egnet til å avklare dette, eller om handlingene rammes som enkeltstående overtredelser av andre straffebud om kroppskrenkelser, trusler mv., som ikke uten videre er like høyt prioritert. Kodingen må endres dersom etterforskningen gir grunnlag for en endret vurdering av anklagen i anmeldelsen.

Riksadvokaten uttaler i rundskriv nr. 1/2023 følgende¹⁷:

Alle overtredelser av straffeloven § 282 er prioritert. Kjernen i anvendelsesområdet for straffeloven § 282 er den vedvarende og gjentakende mishandlingen. Det er sentralt om handlingene samlet sett danner et mønster som resulterer i at den som rammes må leve under et "regime" preget av kontinuerlig utrygghet og frykt for vold. Dette er vanskelig å avgjøre i initialfasen, og det må løpende vurderes om det aktuelle forhold rammes av bestemmelsen, om ytterligere etterforskning er egnet til å avklare dette, eller om handlingene rammes som enkeltstående overtredelser av andre straffebud om kroppskrenkelser, trusler mv., som ikke uten videre er like høyt prioritert.

Dette illustrerer hvor vanskelig det kan være og hvor viktig det er, at politiet treffer med den strafferettslige vurderingen av det forhold som etterforskes. Det er avgjørende for hvordan disse sakene registreres (kodes) i politiets systemer, hvem som er ansvarlig for etterforskningen og prioriteringene, jf. rundskriv nr. 3/2018¹⁸ pkt. 4.1.3.

10 av sakene ble kodet om ved påtaleavgjørelse, derav 5 av disse ble nedsubsumert. Subsumsjonen anses som korrekt, med unntak av 2 usikre. Disse kodes om til kroppskrenkelse før henleggelse til tross for at anmeldelsen gjaldt mishandling mot barn en periode. Henleggelsen er riktig, men vi stusser på hvorfor de ble kodet om.

En av disse saken er henlagt på grunn av ikke rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold (106). Politiet mottok bekymringsmelding fra barnevernet om at barnet har fortalt om jevnlike slag fra far. Det er innhentet en del dokument og foretatt vitneavhør. Tilrettelagt avhør ble avlyst, saken ble kodet om til kroppskrenkelse og henlagt. Statsadvokaten er av den oppfatning at saken har feil henleggelsesbegrunnelse og skulle være avgjort som et § 282 forhold og ikke kroppskrenkelse.

Der det er skrevet siktelsler anses grunnlaget som utformet på en tilfredsstillende måte.

Ingen av sakene er returnert til ytterligere etterforskning.

¹⁷ <https://www.riksadvokaten.no/document/mal-og-prioriteringar-for-2023-fra-riksadvokaten/>

¹⁸ <https://www.riksadvokaten.no/document/nytt-kvalitetsrundskriv/>

4.9 Besøksforbud/kontaktforbud/voldsalarm

Riksadvokaten har gjentatte ganger tatt til orde for at det bør brukes besøksforbud i flere saker, sist i rundskriv nr 1/2023¹⁹ hvor det blant annet fremgår:

"Vurderingen av besøksforbud må tas raskt, og avgjørelsen av om det skal tas forutgående avhør av mistenkte eller ei, må være gjennomtenkt og begrunnet i den enkelte sak. Politidistriktet må sørge for å ha gode rutiner for håndtering av begjæringer om og oppfølging av besøksforbud, herunder må påtalemyndigheten umiddelbart varsles når det innkommer melding om mulig brudd på besøksforbud. Brudd på besøksforbud skal følges opp med en rask og adekvat reaksjon. Påtalemyndigheten må vurdere separat pådømmelse av brudd på besøksforbud uten å avvente hovedforhandling i voldssaken."

I flere saker ser vi vurderinger av anvendelse av voldsalarm og mulig kontaktforbud. I de fleste sakene anses ikke dette for relevant å ilegge. Det er utferdiget besøksforbud i 10 saker og ingen av disse har ved nærmere undersøkelse blitt brutt. I de sakene det ikke er utferdiget, ble dette også vurdert som korrekt. Det er en dom med omvendt voldsalarm (OVA).

4.10 Liggetid

Spørsmål 63 besvares med at det er mer enn 30 dager inaktivitet i 8 saker. 2 av sakene hos PEL, 5 hos PÅL og 1 skyldes begge. Vi ser ikke spor av oppfølging fra PÅL der sakene har ligget hos PEL.

4.11 Urealisert oppklaringspotensiale

Vårt hovedinntrykk er at kvaliteten på etterforskningen av saker om vold i nære relasjoner i Møre og Romsdal politidistrikt er god. Likevel medfører de forbedringspunktene vi har avdekket et urealisert oppklaringspotensial.

I 6 saker burde det vært innhentet ytterligere bevis, der digitale bevis, helseopplysninger og lydlogg nevnes.

Teammodellen synes å være en styrke for å få sakene i riktig spor.

¹⁹ <https://www.riksadvokaten.no/document/mal-og-prioriteringar-for-2023-fra-riksadvokaten/>

5 Anbefalinger og tiltak

- **Organisering:** Teamledere har nok hatt en klar positiv innvirkning på saksbehandlingstiden og vil nok kunne ha innvirkning på oppklaringsprosenten. Det er viktig at sakene fort sendes til etterforsker og ikke blir liggende ufordelt.
- **Initialfasen:** Sikring av lydlogg, innhenting av foto, særlig av fornærmede, bedre sikring og dokumentasjon fra åsted kan være med på å utnytte oppklaringspotensialet.
- **Etterforskningsplaner:** Bruk og omfang av etterforskningsplaner er gjort ut i fra sakens kompleksitet og størrelse, men det er nok potensiale i utvidelse av bruken av etterforskningsplaner. Dette bør i større grad være et dynamisk dokument som da endres underveis. Bruk av frister vil være med på å sette prioriteringer.
- **Avhør:** Det må i større grad tilstrebes å følge hovedregelen om lyd og bildeavhør av fornærmede og mistenkte "så vidt mulig". Eventuelle tekniske utfordringer med videoopptak på avhørsrom må løses. Fortsatt fokus på å få og beholde høy avhørskompetanse og kvalitet på avhørene. Dialogen mellom avhørerne og PEL/PÅL om TA kan bedres og det bør gis tydeligere bestillinger til avhører fra PEL/PÅL.
- **Rettsmedisinske undersøkelser:** Politiet bes om å gjennomgå og vurdere bruken av rettsmedisinske undersøkelser i saker om mishandling av barn.
- **Statusoppdatering:** Innhenting av statusoppdatering av familiesituasjonen og sørge for notoritet over dette i saksdokumentene.
- **Oppklaringspotensiale:** Ved vår saksgjennomgang har vi ikke funnet klare eksempler på at saker ville blitt oppklart ved ytterligere etterforskning eller ved bedre kvalitet på de etterforskningsskritt som er gjennomført, men det er likevel et spørsmål om man klarer å utnytte det oppklaringspotensialet som tross alt kan foreligge. Kvalitet i etterforskningen forutsetter at saker med oppklaringspotensiale fullføres etterforskningsmessig. En klart bevissthet på saker med og uten oppklaringspotensiale er derfor hel nødvendig.

Politidistriktet gis frist til å kommentere disse funnene og presentere eventuelle tiltak innen 1. juni 2023.

6 Sammenligning med andre politidistrikt

Det vises i utgangspunktet til Rogaland og Hordaland og Sogn og Fjordane sine kvalitetsundersøkelser. Det er sammenfallende funn i de tre politidistriktene på en rekke punkter.

Hovedinntrykket er at det er gjennomgående god kvalitet på politiets behandling av de undersøkte sakene. Stort sett sikres spor i den grad det er nødvendig, avhør tas med tilstrekkelig kvalitet og sakene får den prioritet de skal ha. Det besluttes tvangsmidler der det er nødvendig og det er god notoritet om det. Sakene er kodet korrekt.

Overgangen mellom FSI og de geografiske/funksjonelle enhetene fungerer godt. Organisering av etterforskningen med team-modellen, som alle tre politidistriktene helt eller delvis nå bruker, legger godt til rette for en formålsstyrt og tidseffektiv etterforskning.

Sakene er ikke "overetterforsket", det er stort sett gjort de undersøkelser som er nødvendig for å avklare saken.

Etterforskningsplan er nødvendig i de aller fleste saker som om mishandling i nære relasjoner, men brukes mindre aktivt enn ønskelig. I de sakene det er laget en etterforskningsplan har de mer preg av gjøremålsliste enn verktøy for formålsstyrt etterforskning. Det mangler gjennomgående frister i sakene, både for det enkelte etterforskningskrittet og for endelig påtaleavgjørelse.

I alle tre distriktene er avhør av fornærmede og mistenkte/siktet overraskende ofte ikke sikret med lyd- og bildeopptak, til tross for at instruksen er at det er slik det skal gjøres så sant dette er mulig. Lydlogger fra nødsamtaler o.l. innhentes sjelden. Det ser ut til å være nokså store forskjeller i hvor ofte det gjennomføres rettsmedisinske undersøkelser i forbindelse med tilrettelagte avhør i de ulike politidistriktene.

Der sakene er henlagt fremstår det riktig. Det gjelder også den begrunnelse som er brukt (henleggelseskode).

Saksgjennomgangen har ikke gitt svar på hvorfor oppklaringsprosenten har variert betydelig de siste fem årene. Årene 2018-2022 var oppklaringsprosenten i snitt klart høyere i Sør-Vest enn i Vest og Møre og Romsdal. Fra 2021 til 2022 falt den imidlertid kvalifisert i Sør-Vest, mens den økte mye i Vest og Møre og Romsdal. I Sør-Vest politidistrikt er det imidlertid avdekket en bekymring for hvordan man kan ivareta og utvikle kompetansen på denne type saker, spesielt på avhør, i tillegg til uttalt bekymring rundt ressurstilgangen på særlig etterforskere.

Molde, 24. april 2023

Ingvild Thorn Nordheim
førstestatsadvokat

Jogeir Nogva
statsadvokat